

134

24(A)(B)

(9) चरणव्यूहः Charanavyūha

(2) याज्ञिक प्रयोगः
Yagnik Prayog

134

24 (A)

+

सुपद्यते ॥ संख्यातं वै परक्रममेकशतं ॥ सहस्रं गाढं
 पंचाशत्सहस्राद्यमेतानि ॥ चतुर्दश वासिष्ठानां
 पितरेषां पंचाशीतिः क्रमकाले तु वै षष्ठ्यं ॥ चतुस्त्रिंशत्
 सत्सहस्राणि ॥ द्विषेजनां द्वात्रिंशत्सहस्रं शोचोत्तरा
 चत्वारिंशत्सहस्राणि द्वात्रिंशत्सहस्रं चत्वारिंशत्सहस्रा
 ण्युच्चारंशत्सहस्राण्युच्चारं पंचाशत्तानि च ॥
 क्रुचां मूलीनि पारश्वे तस्यारायणपथ्यते ॥
 एकचतुर्कचर्गिराकचनेन वक्रस्तथा ॥ द्वौ व

गोद्विचोलेषोऽनीणि त्रीचशतस्तथा ॥ सहस्रमे
 कपंचानां शतमोनं विंशत्सहस्रानां ॥ द्वेचसप्तो
 तरेचतुर्गोस्त्रीणि शतानि षष्ठादानीं त्रीण्य
 क्षिरकानां ॥ १॥ यजुर्वेदस्य षडुक्तीति भेदाभ
 वेति तत्र च चरकानां षड्वाशभेदाभवेति ॥ च
 रकआकरः कटाः प्राच्यकटाः कपिटुककटाः
 श्वारायणीया वातांतवेद्याः श्वेताश्चेततरा औचमथ्यवः
 पातांतिनीया मैत्रायणीयाश्चेति च ॥ तत्र मैत्रायणीया

नांमससभेदाभवन्ति॥ मानवा दुरुभाश्चैकेया नाराहा
 रिद्रवेयाः इयामा इयामायनीयाश्चैति तेषामध्या
 यनमष्टाशतं यजुः सहस्राण्यधीत्यशारवापारे
 भवन्ति॥ तान्येव द्विगुणान्येव त्र्यधीत्यचरुपारेभ
 वन्ति तान्येव त्रिगुणानधीत्यक्रमपारेभवन्ति॥ ष
 उंगान्यधीत्य षडंगविद्रुचलित्तिशिराकः क्रोम्याक
 रणं॥ निरुक्तं छंदो ज्योतिषमिषं गानित तत्र प्राच्यां
 उदीच्यां नैर्ऋत्यां तऋत्यं सतत्र याजसनेधानाम

२

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ हरिः ॐ॥ आथा लश्वरणम् ह व्यास्यामस्त
 त्रयदुक्तं चतुर्वेधं च चारो वेदा विज्ञाता भवन्ति॥ ऋग्वेदे च
 जुर्वेदश्चेति॥ तत्र ऋग्वेदस्याष्टौ स्थानानि भवन्ति॥ च-चाः
 श्रावकः श्रवणीय पारः क्रमपारः क्रमषष्ठः क्रमजठः क्र
 मरंडश्चेति॥ चतुष्पारायणमेतेषां शारवाः पंच भवं
 साश्वलायनी सारण्यायनी शाकला वाष्कला मांडू
 काश्चेति॥ तेषामध्ययनमाध्यायाः श्वत्तुः षष्टिर्मे
 उक्तानि दशैव तु वगणिं परिसंख्योक्तं द्वे सहस्रेष्वनुत्त
 रं सहस्रमेकं सूक्तानां निर्वर्तं क्रंचिक्रमितं दशसप्त

परिशिष्टानि भवति द्वे सहस्रे शतान्यने पंचे वा जसने यक रुद्र
कं परि संख्यात म न स कलं सशु क्रि यं गुंथा श्यु परि सं
ख्याता ब्राह्मणं चतुर्गुणं तत्र तै नि यक्रानाम द्विभेदा
भवं सौख्याः कां डि क था श्ये ति तत्र कां डि क था नाम
पंचभेदा भवं सा पस्त बी धो धायनी सं सा पा दी ति
रप्य केशी ओ धे था श्ये ति ॥ तत्र कठनां रूप या यतु
विशेषश्चतुश्च चारिं शक प गुंथा मुं नु ब्राह्मण यो
वे रस्त्रि गुण यत्र पठ्यते ॥ यजुर्वेदः स विज्ञे यो न्ये

शाखांतरा स्मृता स्तेषा मध्ययनं प्रवचनीया श्ये ति ॥
२ ॥ साधवे रस्य कित्त स ह स भे रऽ आसि दना ध्याये धु
धीयाना स्ते शत्रे णा भि हताः प्रवृत्ताः शेषाः प्रवृत्त्या
भ्या सुराय जीया वा सुराय जीया धातं ति ने याः प्रो
जत्त स्रुत्तऽ के ज्ये न नि धाः प्राची न मो ग्या न यो
या ग्या श्ये ति ॥ तत्र रागा यनीना मु न व भेदा भव्यं ति
सुणा यनीयाः शाठ्या यनी या स स मुद्रताः ख
ल्वेलाः महा खल्वला संगलाः क्रोधु मा गो तमा

जैमिनीयश्चेति ॥ तेषां मध्यमं च षोडशमसह
 स्राणि सामानि च चतुर्दशान्यष्टौ शालानि दशानि
 दशसप्तसुवातस्त्रिभिः सप्तप्रेक्ष्य तत्तत्सोपग
 णं स्मृतं ॥ ३ ॥ अथर्ववेदस्य नवभेदाभवेति पंच
 लाहंताः प्रदंताः सौता ओता शुसरापला शौन
 कीवेदस्य चरणविधाश्चेति ॥ तेषां मध्यमं
 पंचकलाभवेति ॥ कला कला पंचशतं ह्येन
 क्षत्रकला विधानं कला विधि विधानं

४

तप्तभेदाभवेति ॥ जाद्यालाः बोधेयाः काण्याः माध्यं
 दिनाः शापीयाः स्थापायनीयाः कायालाः पौर्वाः
 वत्सा अंबटिकाः परमावटिकाः पाराशया वैधे
 याः वैनेया औधेया गालवा वैजवाः कायायनीया
 श्वेति ॥ प्रतिपदमनुपदं ॥ छंदोभाषाधुमेपिमांसा
 न्यायस्तर्क इत्युपांगानि भवेत्तु पञ्चोति पंचांगलक्ष
 णं प्रतिज्ञानुवाक्यः परिसंख्योचरणव्यूहः श्राधुर्क
 लप्रवृत्त्यायश्च शास्त्रं कृतुसंख्यातिगमुपज्ञपा
 र्थानि होत्रं पशुनाथानि कर्मलक्षणमिष्टया दश

गतं छंदो धर्मवेदस्य ॥ वैजायनसंगोत्रमिं
द्रदेवमेषमानुषमं छंदं नृगेदेरक्रमवर्णः प
सपञ्च त्रीयतसिः सुविभक्तग्रीवकुं चिह्नं श
स्मश्रुप्रमाणेदिरति संयुतयजुर्वेदः कशादी
र्धः ॥ कषातीतां न्यवर्णः कान्चननयनस्येनच
णो विणेनापंचारतिमात्रः सामवेदो निषस्र
ग्याः सुचिः मुचो नासीक्षो मीदांति चर्षिदेति

कान्चननयन उरादिष्ववर्णो विणेन ॥ षडति
मात्रो धर्मवेदस्तिष्ठेत् रुक्मणकामः का
परपीतुद्रकमो स्त्रैव सां स्येन गृध्रगालमृ
क्षिगालवः स्थिरारुष्टः परहारये श्रेयश्च
मंदैवतं रूपं गोत्रं प्रमाणं छंदो रण इति जन्म
जन्म निवेदपाराभवति जन्म जन्म निवे
दपाराभवति स व्रतो व्रती भवय प्रहिते प्र
हिते भवय व्रजो वारि व्रजो वारि भवति

जीति स्मरे जायते नमः शो न काय नमः शो न काय ॥ १ ॥
 इरं चरणं यत् पदं सुभाषयति हि जः ॥ धोतपा पद्माभुनि
 विप्रो ब्रह्मपाय कल्लते ॥ यद् इदं देवतं रूपं गभिर्वाभ
 पुतस्त्रिमां ॥ पुमां संजनये पुत्रं सुवत्सं वेदपारंगं ॥ यद्
 रं चरणं यत् पदं सुभाषयति हि जः ॥ अक्षय्यममृतं
 आशं पिबेत् श्वे मोपनिषते ॥ यो धीमते चरणं यत् पदं
 विप्रः पंक्तिपावनः ॥ तारुण्यविलासं जन्मरूपां सप्तम
 सच ॥ यो नामाभि पुरो वेदं अमृतं त्वंच गच्छति ॥ लोका

६०

संहिता कर्मशांति कर्मश्वेति सन्यासेन वेदानां
 मुपवेदाभावेति नृग्वेदस्यानुवेदोपवेदो यजुर्वे
 दस्य अनुवेदोपवेदः साधवेदस्य गोधर्ववे
 दोपवेदो यजुर्वेदस्य शत्रुं स्त्रशास्त्राणि भवन्ति
 नृग्वेदस्यात्रेयगोत्रं श्रुं सदैव तं गायत्रे यजुर्वेदो य
 जुर्वेदस्य भारद्वाजगोत्रं रुद्रदेवतं त्रैलोक्यं छं
 दः साधवेदस्य काश्यपगोत्रं विष्णुदेवतं जा

134

+

24 (A)

तीतं महाशांतममृतत्वं च गच्छ सुमृतत्वं च गच्छ सोमम् ।
इत्युवाह भगवान्प्रासः पाराशर्यो व्यासः पाराश
र्यो नमः परमशुद्धिभ्यो नमः परमशुद्धिभ्यो नमः
॥५॥ इति चरणव्यूहं समाप्तम् ॥ नखनागाज्यं
ज्वंभूशान्दुर्जधत्तपुक्षकम् ॥ अस्ताको यामुयुग्मे
च सुमहत्तसिमादिनम् ॥ लेखक पाठकयोः शुभं भ
वतु ॥७॥

34

27 (B)

X

श्रीगणेशायनमः॥ अचमनं पत्रीधारनं॥
भुषिपूजनं॥ पुरसि भुषिरसि धिनिरसीवि
स्वधाटविम्यस्य भुवनस्य धरति प्रथिवि
जं ह्यप्रथिवि महेच्छसी॥ मनस्सो केतन
यध्यमनः सुवमानो गोवमानो अस्येश्वरी
अवः मनो रंरुदु ममिनो हविन मंतः सद
मीत्यह्य मंदे॥ अजी ह्यकन संमह

त्वयींशो देवः पुनरुर्ध्वं निवर्तमानः सह
संदुष्टो रूधिरयुः स्वति पुनर्मा विश
तरे ॥१॥ वरुणा शोतं भनमसि वरुणः
स्यस्कं भसर्जनी स्यो वरुणा स्व-आत
सदनुमिसि रुरा स्य-अत सदनुमसि च
रुरा स्य-अत सद ॥४॥ जफला निजा

फलाष्पासीश्चयुष्मिणीः चतस्यति
पुस्ततास्तानोमुंश्चन्यचंरः॥हौराय
गर्भःसमवर्ततायेभूतस्यजानःप्रति
रेकसिं॥सद्यधरषयीवित्यमुदेवमा
कसमेदेवतवादेपहीमा॥कांउतकां
उतप्ररोहंतिर्वरुषःसपरीमनोविरंरुहि

१८१
प्रीतिमंतसदमित्यहसीते ॥ धन्यमसि
धनुहिदेवाप्रणाप्राणयत्पादोनायत्य
येनात्या ॥ श्रीधर्मनंप्रसन्नोमापंवेधं नि
देवोवःसविताहिरण्यपकारःपतिम्
न्नविच्छेदेनपरान्नःवद्वेषत्यमहिना
पयोसि ॥ पुराणद्व्यापरपौस्तसु पूरापु

नरपत॥ वीह्मवीकीराहयीमुजछंश
तकतेमनोजुनीरजुषनामस्यवहस्यति
जयेमीमनानोत्तरां नछंसमिमोदध
त॥ विस्वदेवासहीमादयंतामोप्रतीष्टा
॥१॥ फंकल्य॥ सकलारिष्टनिस्तथापूर्व
कोपूराशेग्यधनधान्यपूत्रपौत्रसमृध्य
कमयाहधरणीकर्मणिनिविध्यपरिस

कमसीर्थे आदौ गरुडो शावरुणा गौरीनां पू
जनं महं करिष्ये ॥ गरुडोऽपूजावीधाय ॥
पञ्चादिमिसंपूज्यवरुणा गौरीपूजनं ॥ क
र्मपात्रपूजनां प्रतिज्ञा अथ मुजपूजनां
अथर्ववर्ण ॥ अग्निस्थापन ॥ सुद्धायां
मृगुर्भो परीसमो हना गोमये दिके लेप
नीषहिरेता परनो लेखराहस्तेनो धरणां

उदकेन भ्यादरा एतत्ते पंच भूसुस
कराणि कल्पमथ अग्निध्वना ॥ सां
डिन गोत्र वरुन पीत वन नमः पुनर्जत
गह्वरीयं तु ॥ अथ रक्ष विधना ॥ सर
प ३३ वृत्तमरा अस्य यजमास्ये गृहे
कल्याणं भवं नो भवं नो ३ कल्याणं क
ल्याणं कल्याणं ५ यजमां वाचं कल्याणी

मां वच जिनेभ्यः प्रत्नरञ्चं न्यः पियो देवा
नां दातुरीभ्यः समयंकमः ॥ प्रत्नराणां अस्म
यजमानस्य गृहे अग्निभ्यं नो भुवं ते अग्नि
तं अग्नितां अग्नितां वेदं च मे वेत्वं च मे भुतां
मे भुति च मे कल्पतां च मे कल्पति च मे मतिं
च मे स्वमतीं च मे यमते न कल्पतां ॥ १॥ ॐ
प्रत्नराणां अस्मयजमानस्य गृहे स्वरित

भवंतो भवंतो ॥ स्वस्ति स्वस्ति स्वस्ति स्वय
जमानस्येग्रहे स्वस्ति नतद्रोय दुःप्रवः स्व
स्ति न पूषा विस्ववेधः ॥ स्वस्तीनास्तत्र है
रिष्यानेमीस्वरितर्नोऽहस्पतिदधतो ॥
ॐ प्रमरा अस्य यजमनस्य व्यहं शांतिं भवं
तो भवंतो ॥ ॐ शांती शांती शांती देवैः शांति
मनः सर्वं संती प्रय विशानिरुषधय

शान्तिवन्सपतयाशान्तिविस्वेद्याशान्ति
वत्समशान्तिसर्वंशान्तिसमाशान्तीरेव
शान्तिस्वेमासांतीरेभिसेवशान्तीभवतु॥
नमस्तैसरदोदेविकसमिरप्रतिवासांनी॥
अहंसरनमव्यतिविध्यादनंददासिमे॥१॥
गरागधिपंनमसकृतेनमसकृतेनमिह॥
विष्णुहंमिहंदेविहंदेविहंदेभक्यासरस

वि

त्रि॥ यनं चैवं नमस्कुते दि नानुच निशा
करं॥ धरणी गभ्रं संभूतं प्रसिपुत्रो व्यहस
पति॥ देव्य चार्थे नमस्कुते सुर्जपुत्रो म
हागुरुं॥ रातुके तु नमस्कुते यज्ञारंभे वि
शेकीतः॥ शाका धेदेवताः सर्वमुनीनां क
थययाहं॥ गगनमुनि नमस्कुते नारदमु
निसनमो॥ वसिष्ठमुनि सादुल विस्वामि

॥६॥

ओम ह्रस्वुनि व्यसं मुनि नमः ॥ स्फुटेन सर्वश
स्त्रविशारदं ॥ विद्याधिपैः मुनिनां च श्रुत
यस्ते तयो धनते सर्वे प्रणीयते च यमज्ञतरदो
करोतु मे ॥ पूर्वस्त्वं तु गोविंदो अग्नेयं गरुड
धुजः ॥ वैष्णवस्तु वरराहं नारसिंहं च नै
रते ॥ वासुदेवो केशवश्च यथा मधुसूदनः ॥
उत्तरेष्मि धरं नित्यं ॥ इष्टाने च गदाधराः

जुष्टगोवर्धनोरक्षेत्तदधर्षेत्जननर्दनः। एवं
दशदिशोरक्षेत्तवा सुदेवो जननर्दनः॥ उपेक्षार
क्षतो वृत्तमृगं चर्य पशूनां पशुग्निरक्षेत्तेशां
सप्रवृत्तपक्षधमुत्तमं॥ वमपरस्य गदरं क्षेत्तद
क्षिणो च सुदर्शनं॥ रक्षा वंध्यनं॥ त्वं जाविष्यद
सुखोद्भवा हि समाधिमेहरक्षेत्तुर्कक्षमप
दपधनं दक्षायशो हिरण्यं सतनीक्य सुम

न स्वमानतनमवदुनमिसनशरदयसुमन (ज
रं दृष्टि (जयस ॥ १ ॥ जेनवदोवलीर (जदुनदुदो
महवत ॥ तेनन्यं मनवदुनामिरदोमचलमलः ॥
॥ २ ॥ अहमयनं ॥ अकस्मनेरखावर्तमनोनि
वेसयन्नमजंममत्त ॥ तिराययनेसाविता
रधेनदेवोपातीभुवनेनिषस्पन ॥ सुर्ययश
गदुनहाविष्ठा ॥ नुमंदेवाः असुपत्तधंसुव
धममहानसत्रयमसा जेयायमहनेजनर

अथ यद्दुःखं दुःखं दुःखं मध्यपुत्रं मसुख्यपुत्रं मस्यैवि
शेषवोमिरजसुमोस्माकं प्रसूतानं रजः॥
यद्दुःखं गच्छति तद्दुःखं॥ अग्नौ मुहुर्दिव्यं ककु
न्यति पृथग्व्यस्रं॥ अथाथं रजः सिरिजिं न्य
तिः भौमं गच्छति तद्दुःखं॥ अथैवोद्विष्टा
गैर्वाति जातिरित्यपि विष्टा पूर्तं स रजः स जैय
मयश्च॥ अदुत्तस्मी न विस्वेदेवाय जमनश्च

सिउदत्त॥बुधशुक्रगदशहानीष्ट॥बृहस्पति
अतिशुद्धशुद्धोऽशुद्धादुमदिभातकतमज्जने
षुयदीयक्षवतश्शुक्रप्रजाततदस्मासुदुविनं
ध्येहिषित्रं॥बृहस्पतिशुक्रगदशहानीष्ट॥अं
नात्यरीसुतोऽसंवत्सराव्यपवतक्षत्रंययः
रहाप्रजापतिः॥अतेशनीमिंदोपंविपनंशु
क्रमेद्यसश्चुस्वश्चुमिदंयवोमृतंमधु॥शुक्र
शुक्रगदशहानीष्ट॥शानेदेर्विरमिष्यथाऽप्रापोभ

वंतुषीतये॥ शंख्योरनिष्प्रवंतुनः सनिग्रहागह
ग्रहातीष्ट॥ कय। नश्चित्र-अभुवदुतीसरध्व
सव॥ कयससीष्टपवत॥ रुवेग्रहागक्षग्रहा
तिष्ट॥ केतुंकरणां केतयेपेशोमय्या अपोशसे॥
समुषदिरजाययः॥ केतुंग्रहागक्षग्रहातीष्ट॥
शसोरिचिग्रहागक्षग्रहातीष्ट॥ अजनिधियेवतात्र
हगक्षग्रहातीष्ट॥ गलेशजोरीवरुगग्रहागक्ष
ग्रहातीष्ट॥ इडादिदसादिगपालदेवताग्रहागक्ष

इहातीव ॥ संकल्पः पद्मदिशि रोचना दत्तपु
ष्पं सांपुजनि धुपदिपनववेदि-प्रचमनं तं कृतं
अथ कर्तुं प्रहेती ॥ दुग्गपुजनं ॥ कुशकठिक
करं ॥ पुजेद्द्वौ रागौ ब्रह्मसंनं ॥ उत्तरतः प्र
रातासनद्वय ॥ पश्चिमतः पूर्वतश्च वसनं ॥
उत्तरतः प्रक्षितासनद्वय ॥ पश्चिमतः पूर्वतश्च
॥ वारणापुद्गवममं तं सीद्धं स्वमदुकेन पूरयित्व
भूमे पश्चिमसननिधाय प्रणीतो वोद्वशी ॥

स्थापनं शुशानादिवरहिषाप्रदक्षिणामग्नेः वि
रिस्तरं ॥ अथ यत्नपत्रोसादेनां ॥ तत्र पवित्र
दननित्रीस्ती ॥ पवित्रेद्वयं ॥ पोद्दरागीनायत्रं व
रुवे ॥ अथ स्यात्ती चरुस्यात्ती ॥ सप्तार्गकुशात्र
य ॥ ७ पुजमनकुशात्रय ॥ सप्तमिधत्रीस्त्र ॥ प
तस्यः प्रदेशमात्रः ॥ अथ वदिराः ॥ अथ्येवीहित
दुलपूरार्गपत्रद्वितीयावरोवा ॥ त्रिभिकुशौकु
शाद्वयद्विपवित्रद्विद्वेः पवित्रकर्णा ॥ पोद्द

रातीनां सव्यहस्तकरां शुभं प्रसीतोदकमसीच॥
पवित्राग्राभ्यं नुतयवनां प्रोक्षरां॥ दक्षिणोस्य
धः॥ प्रसीतोदकेन पोक्षरां॥ ततो यथासदि
तिपात्रां मेकैकं स्वप्रोक्षरां॥ प्रोक्षन्योदकेन शु
भं रेत॥ प्रोक्षरां निधनं शुभ्यथातीमजि
निर्पायः॥ तद्गुलदयेः शुभ्याधिष्ठयनं॥ शु
भ्यवतवशनां॥ शुभ्यवतवनां अवेक्षरां॥ शु
पद्व्येनिर्शनां॥ प्रोक्षनस्यत्यवनां॥ उपजमन

स ये व्रजाता स जानीष्यमाना प्रतिजमनां सर्वमुद्युभवः ॥ ३

शुशादनं ॥ तीष्ठति स मिधदनां ॥ समिधाऽग्नि
द्वयस्य धूने धृतीस्मनहव्या जुह्वत स्वहा ॥ एषो
ह देवा पिती सो न वत पूर्वो ह जाता सो गर्भ अतः
॥ दक्षिणां जन्यज्व प्रजापतये स्वहा ॥ इदं प्रजप
तये ॥ इदं द्वाय स्वहा इदं सो इदं य ॥ अग्नये स्वाहा
इमं अग्नये ॥ सोमाय स्वहा इदं सोमय इत्य
ज भगौ गराशदि पूजा विधय ॥ समीधं पूज
यत ॥ होम संकल्पः ॥ सूर्या न व ग्रहानां इति सोर

दिग्गदीपतिदेवनं॥ माग्नदिप्रत्ययिदेवनं॥
विनायकादिपंचलोकपत्ननं इदुदिशदिक्पत्न
नामंडलद्विस्वदेवनं॥ इकेका ज्वाहतीभिस्वहा॥
स्तेनवुस्तराद्वरं न होममहा करीष्य॥ अ
रुक्स्तमीध॥ अजराणां न्यगशापतीं गवा
महेपीयानां त्वपीयती गंगधामहेनिधीनां
न्यनीधपती गंगधामहेवसुमम-प्रहमजानि
गर्वधमसतुजा सिगर्वधस्वहा॥ वत्सजजे

नामययमं। धुरतयसुदुसमतसुखोवेनयसवध
न्यउपससीवीसतसेजोनीमसनसेजोपीवस्य
हा॥ विष्णुरादमसीविष्णुनपतेवीसुसुरसीविष्णु
धुरसीवैनेरमसीविष्णुनत्यपिनवेनयस्वहा॥ ॐ
नमःशंभवायधमयोभवायधनमसंकरायध
मतेस्करायनमःशिवायधशिवनराचक्ष्यहा॥
श्रीचनेल्लहमीचपतन्यहरस्त्रीपसेसेल्लहने
नीस्पमरनवेयनांरसनन्यसनमेवनःसर्वलो

श्री

कंमैषनः स्वहा ॥ एतात्सर्वं चोक्तिमंत्रः ॥ ॐ
नो न राजसवर्चमानो नीवेशाय न नमस्तु नमस्तु च हो
रन्मे नमस्तु सवितारथे न देवा जातिभुक्ता निपस्य न
स्वहा ॥ पतसे य सुमी च ॥ इमां देव सुसुपती नथं सुव
धुमहते क्षत्रयमहते ज्यष्टयमहते जनरजयत्र
इदस्य इदयनि इदममुषै पुत्रममुषै य पुत्रविशे न
बहमीरजसो मोस प्रका प्रमानथं रजस्वहा ॥ व
दिर ॥ अग्नीर्मुखा दिवककुत्यनि पृथिव्यः अपं अ

पथं रिजथं सु जनेती स्वहा ॥ लब्धजोरा ॥ ७८६
 धिस्य शुग्ने प्रती जगदेह बुमीडा पूर्ते सथं स जेष्टम
 यंघ ॥ शुष्मी सधस्थे स्यदुतर स्मिन्वो स्वदेव
 जयमनस्यसी उदसी स्वहा ॥ पिप्रर ॥ ७८७
 मुनि मुदयेयी-मुहदुमदु भक्त कृतमजनेषु यदोदे
 यक्षवत-कृतव जततदस्मद सुदविनाधिही वित्र
 थं स्वहा ॥ गुहरी ॥ शुन्नत्यरी सतौरसा वृक्षणा
 व्यपवत्तो त्रययः सामो प्रजापती कृते न सान्य

मीद्रीयं विपनं सुक्रं मंधस इदं स्ये इदं मिदं मी
यो मृतमध्यस्वहा स्त्री कुरि ॥ सन्नो देविरभीष्टयः
प्रापो भवंतु पितये ॥ शं प्यो रभिस्त्रुवंतु नः स्वहा ॥
दूर्वा ॥ कयानं चित्रा अभवदुती सद्वच्यः ॥ सवा
कयस विष्ट पवतः स्वहा ॥ कुशा ॥ केतुं करावं
न्ने केतवे प्रेशो मर्याः प्रपेशसे ॥ समुषदभिरज
यत स्वहा ॥ त्रैः विष्णुपुत्रकतयं सुती स्मृती व
रनातः सभय युफल प्रतीक मः इति जट्टिहस

दी कपादेवता सुपीतवरदा भव ॥ सप्तसंवयं ५३
जदुर्जंतात सुकृतमतु जयवरप्रहरणां ॥ नमः श
भवाय वममयो भवाय धनमः शंकराय वमहे सक
राय व ॥ नमः शिवाय च शिवराय वः स्वहा ॥ श्रीः
श्वेते लहमी वपल्लववृहो रवे परोर्ये नक्षत्राणि सप्त
स्वने व्यातं ॥ जशाननी यनमुष्मा श्रृषणा सर्वलो
कं मम इयवाणा स्वताः ॥ जदुर्जुदः प्रथमं जयमन
व्यत्स मुदयदुत वपुरीषत ॥ स्यनस्वप क्षेहरास्ये

वाह उपस्तुत्यं महि न तं ते अर्धं न स्वहः ॥ विष्मररा
रमसि विष्मोः स्नपते विष्मोः स्वरसी विष्मो ध्रुवो सि
॥ वेष्म वमसी विष्म वेत्य विष्म न वे नमः स्वहः ॥ प्रस्म
जइनां प्रथमं पुरस्तादि सीमतः सुर्या विनयः सध
न उपमां अस्य विष्टः सतश्च ये निपसत च योपी
वः स्वहा ॥ वनारामो दुमवितार मिंदुं थं हवे हवे सुव
थं सुरमी दुमिदुं थं सो वध्नु शक पुरतत मिंदुं थं
उस्ती मेमि द्यवं वतमीदू स्वहा ॥ जमायत्यमस्यय

स्वस्ती नो

न्यसुर्यस्यो न्यतपस्ये देवत्वसविता मध्या न कपुचि
 व्याः सधं स्कर्जवचसः सुची रसी न पोरसी स्वहा ॥
 कसीधी रसी एमुदुद्धी न्यउन्नयमी ॥ सम उय धीभि
 रोषधि स्वहा ॥ इधानास्कृतं सतधं सत समधी महव
 वसंता वसस्कर्तधं सहस्यत सहस्कर्तं ॥ अने सप
 त्नदभनमदगधसो अदभ्य चित्रवसो स्वनि ते परम
 दि स्वहा ॥ अचे हत्यादि ॥ जया वरा पहरा नं कवधि न
 वेतु वस्सा तदपि द्ये कवपुध्या न नं शांति भवतु वरु

रासंतिरस्तुपुष्टिरस्तुवधीरस्तुजतज्ञयंतु॥ तत्
पपंरोगंभुमौप्रनस्यतीदुपदेचनवयदे नःशान्तिश्रीः
भवतु॥ अग्निदुतांपुरोदधेरव्यवमुपव्यवेदेवंअ
सदपदिहस्वहाः॥ अयोअसमानरातरःसुध्यं
तुध्यतेननोपतांपुनांतुवीस्वपंशिरस्यपुवहंतिदे
विरुदीरभ्यःस्यचिरपुनपमि॥ स्वहा॥ विष्णोर
राहमशिविसुन्यतेविष्णुसुरसीचिव्यर्ध्वोसीवे
स्ववमसि विष्णोःस्मपतेस्थोविष्णुनवेत्यविष्णु

वेनमःस्यहा॥महंश्शेवजुस्तयोऽसीशर्मयहंनु
 पवमान॥जिपपमगृहीत्येसिमहीदुपत्येवनेयोनि
 महीदायत्यस्वहा॥इदं देवीविशेषमस्तुतव
 त्मीनोभवन्वजयेइदं देवि वीसोमस्तुनोनु
 त्मीनोभवन्वजयेइदं देवि वस्वहाः॥प्रजापते
 ननुदेतं न्वन्योविस्वरूपनीपरितावभूव॥जत
 कमथहमस्मन्नोअनुममभ्यपिततावस्वपि
 तावयथंस्ममयतयोस्वीराथंस्वहा॥समो

स्तु सूर्येभ्यो ये के छ वि छि वि मनु ॥ ये-प्रजिरस्त
ये दिवी देभ्यः सुर्येभ्यो नमः स्वहा ॥ धूम जज्ञे
प्रथमं पुरततदी सिस्रतः सुरचुव्यनत्रमुच्यु उपमः
से विष्णुत शोयो मसतश्च यो पी वस्यहा ॥ मुचेहते
दी ॥ जयाम्वन ॥ गरगा नात्या गरगा पति थंगवा
महे प्रिया नात्व प्रिय पती थं हं महे निधी नां त्वानि
। ची नां त्वनिधि पती थं हं वामहे पसो ममः पुहमजा
निगर्भधमा त्वं मजा सिगर्भधः स्वहा ॥ मं वे अवी

स्व

स्मिन्नेनमानयति कश्चिन्नात् । स्वसन्ति श्रुकः सुभ
दुकापीरवा सिनी स्वहा ॥ वत्तो वमनो वृगं चर्वाः
ससर्गि यं श्रु सतीः तेन अग्ने स्वर्गं यं जनेः पुष्मी
जवाका दधुः स्वहा ॥ पुष्ते हे ते दी ॥ जिथा वनप्रहा
रानां पठेत् ॥ महानुद्धो वज्रहस्ता षोडशी सर्पपक्ष
सुहृन्नुपापमानः उपयमगृहीतो सोमहे द्राय
त्यै वने यो निर्महे द्राय न्या ॥ स्वहा ॥ अग्निं द्युतां
पुरो हव्ये हव्यवाहमुपयुवे ॥ देवं आसदुपादिह ॥

स्वहा॥ यमा यत्ना मय वत्सुर्वसत्य तपसे देव
त्वसवितामध्य नरु यत्पीव्याः सः स्वसस्व हि
अर्चि रसि शोधर सितयोरसि॥ स्वहा॥ अं स्व न्यं
तम यजमन मिक्षस्तेन स्येत्यनमन्वि हितस्कर
स्य अं न्यमस्मै॥ दिक्षत्स त इत्याने मोदे विनिउप्र
रुते तुभ्यमयं॥ स्वहा॥ वातो वमानो वगंधर्वाः
सप्तविंशता तैः अग्ने स्वमयं जनते अस्मीज
वमं दतुः॥ स्वहाः॥ कु विं दं यवमं तप पवं चियथ

दत्पनुपवंविहाय॥ इहैतैव्यंकरागुहिभोजनंनिधे
यक्कसहिबो नमस्तुक्तिपजस्यहा॥ इशावस्य
मिंदष्टं सर्वेय्यात्कीचित्रजगत्यंजगत्॥ तेनंत्यं
केनभोजीथामाम्यःकस्यस्विनं॥ स्वहा॥ नमो
स्तुसर्वेभ्योपेकेवप्रथिविमनो॥ येऽन्तरिक्ष
येदिव्यतेभ्यःसर्वेभ्यःनमः॥ स्वहा॥ वृत्सज
ज्ञानंप्रथमंपुरस्तादिस्मिन्नतःसुर्योदेनऽपुवः
समुद्युज्जमाऽस्यविरःसत्पञ्चयोनीमसत

वयोषो व ॥ स्वहा ॥ अग्ने ह्यहो ॥ जय वनप्रहरना
पठहोमः ॥ दुर्गा होमः पंचधारणी हुमः ॥ व्यहतिना
प्रजापतिमविः अग्नीवायदेवता त्रिष्टुपचंद्रः अ
ज्येमे विनिघोः भुर्भुवस्वहा ॥ इदमगनयसुस्व
हा इदं सुजय ॥ त्वनो अग्नीतिवमदेवमविः
अग्निवसुरादेवता त्रीष्टुपचंद्रः ह्येमे विनीरुगः
त्वनो अग्ने वसुरास्य विष्टे देवस्य हाते अक्षरासि
ष्टायो जीष्टो वनितमं राडो सुचानो विस्वधं स्वहा ॥

॥ इदमग्नय ॥ सत्त्वं नो अग्ने निवाम देव च अग्निः
निवस्सरो देवता त्रिष्टुप् दह मे विनियोगः ॥
सत्त्वं नो अग्ने ओमो भवन्ती निदीष्टो अस्वे
कशो विष्टो ॥ अवेक्षतां रराण्यं स्वता यै
निधी ॥ स्वता ॥ इदमग्नय ॥ अयं च इति वा
मदेवरीषी अग्नी स्सरो देवता त्रीष्टुप् दह मे
विनियोगः ॥ अयं च अग्ने सनमि सत्या मत्स्यम
य अयं नो देही भेषयज्ञ स्वता ॥ इदमग्नय ॥ ये

तेशानमीतीयासरेवमसि विष्णुसविर्देवता
त्रिष्टुष्टुःहमेविनिवोगः॥ क्रियेतेशानं वस्त्रां
देसहस्रं यजापामविदन्महंतः नोभिर्नोविष्णु
विस्वमस्तः स्वकीयस्यहा॥ इदं वस्त्रां सविर्वे
भ्यो विष्णुविस्वभ्यो देवेभ्यः मस्तस्वकेभ्यः॥
(उदित्यमिती सुनसेफमसि वस्त्रो देवता त्रिष्टु
ष्टुष्टुःहमेविनियोगः (उदित्यमं वस्त्रां पशः प
ठत॥ प्रजापतयस्यहा॥ इदं प्रजापतये॥ अग्ने

स्वष्टि कुते स्वरा इह मग्नी स्वष्टि कुते ॥ संश्रुवं न
 पूरर्ग पत्र वृम न ह्ये तः ॥ मा ष भक्त वलिं दनं ॥ इह
 पा स प रि व्वा र्या संगाय सा वत न य वलिं भक्त य
 ज मा नं रुतः शुभ्य द्द क रुत द्द मर्च मि प ध्यं दि यो प
 प्रति गृह्य तं ॥ ॐ द्द व संगाय वत न वलिं भक्त य ॐ
 म नं रुतः शुभ्य द्द क रुत द्द मर्च मि द्द प ध्यं दि यो पं प्र
 ति गृह्य तं ॥ ॐ ज म दे व संगाय सु वत ना य वलिं भ
 द्द द्द शं रुत रुत म च मी द्द प ध्य दि यो यं प्र ती गृह्य तं ॥

रुदे वलंगये सुवह नयवली भक्षय जमानं रक्ष
इदमधमिदं पाचं दिव्योयं प्रतिगृहीतां ॥ सनीधे
संध सुवहनाय वली भक्षय जमानं रक्ष इदमधमि
दं पचं दीव्योयं पुनी गृहीतां ॥ केतदेव संगय सुवह
नये वली भक्षय जमानं रक्ष इदमधमिदं पचं दीव्योयं
प्रतिगृहीतां ॥ कुवेरदेव संगय सुवह नयवलिं भक्ष
यन्मनारुक्ष इदमधमिदं पचं दिव्योयं प्रश्नं ॥ बु
धदेव संगाय सुवह नयवलिं भक्षय जमानं रक्ष

च ४

रहमच्चमिदं पंचदीपोयं मपुती गृह्णतं ॥ वृत्तदेवसंगा
यसुवहनयवलिभक्तयजमानं रक्षतु इदमद्यमिदं पंचदी
पोयं पुति गृह्णतं ॥ अमुनतदेवसंगा यसुवहारावलिभ
क्तयजमानं रक्षतु अमुदं पंचकुसुदमद्यमिदं पंचदि
पोयं पती गृह्णतं ॥ इतत्रपलदिपं ॥ संकल्पः सकलदु
ष्टसर्वानिवर्त्ययं सकलभीष्टसिद्ध्यर्थं एष दोषो म
या समर्थ्यतं इतत्रपलायभैरवाय नमः पुर्याना ॥ इ
तत्रपलदिपं ॥ नमस्तुभ्यं सर्वादीष्टां च सुदनां - श्री

ज्येष्ठवलिदेहि सर्वा काम नदेही मे ॥ १ ॥ अज
ये गायत्राय पठेत् ॥ दुर्गे वलिंदद्यात् ॥ अथ पूर्णा
रुतिः ॥ पूर्णा दुष्यपरापता सुपूर्णा पुनरपता ॥ वै
स्पृष्टविक्रीनवाश्रयमोरयथं शान्कृता स्वतः ॥ नरी
श्रुत् ॥ पुनर्हन्ती दुष्टं ॥ त्रयसमीती नृपय नमः विष्णु
गिने देवता त्रिष्टुष्टः त्रयकर्त्ता विने योगः प्रय
था जमदग्ने क स्वपस्य त्रयसंयदे देवसु त्रिने अतुत्र
यया ललादि ॥ जीवया रुदि ॥ वरही सतमः ॥ दक्षि
रागा दनं ॥ वदही रां दनं ॥ तरपरा ॥ मज्जने ॥ अथ

होस्त्रेगद्गत्स्वहा॥ येवप्रयपिगद्गत्स्वहा॥ यद्गद्गत्स्वहा॥ ३
 ग्नहविसृज्जीना॥ म्मुदंगद्गत्स्वहा॥ प्रुतिरिध्ग
 द्गत्स्वहा॥ देवधंसवितरंगद्गत्स्वहा॥ मित्रधंसरांग
 द्गत्स्वहा॥ सोमांगद्गत्स्वहा॥ वरुणांगद्गत्स्वहा॥ दे
 व्यंगद्गत्स्वहा॥ रुद्रंगद्गत्स्वहा॥ मित्रेवरंगद्गत्
 स्वहा॥ सूर्यंगद्गत्स्वहा॥ भौमंगद्गत्स्वहा॥ शुक्रं
 गद्गत्स्वहा॥ गुह्यंगद्गत्स्वहा॥ पुष्यंगद्गत्स्वहा॥ राहं
 गद्गत्स्वहा॥ शनींगद्गत्स्वहा॥ केतुंगद्गत्स्वहा॥ अश्वि
 तंगद्गत्स्वहा॥ सरवेभ्यो देवेभ्यो नमः सुहस्यपन्नग
 द्गत्स्वहा॥ राशोसर्गोरीचक्षुः परराविसरजना॥ ॥ अमि

केकंति त्रिकं कुर्त्तु ॥ सागीतभूरसादृशरां ॥ वु
त्पराभोजनं ॥ कुशाभ्यगः प्रशिरवाद्यु ॥ अथ होमवि
धीसमाप्रसुभप्रस्तु ॥ अभिषेकंदेवस्यैवसावितुः प्र
शवेसीनोस्मत्तद्वं पूसनोऽनुतभ्य ॥ तिलकं अशीरवा
द ॥ ॐ ॥ हरीशीरीपचसुषपतुमपचधनेधवंवसुव
तपुत्रलभंसतसंयतसंरदीधममय (अमवयसुपलसा
हराशांतिती ॥ वसन्मगवेदोपजुवेदोसावेदोऽथ
धनिममवकीसंदनीतं ॥ समाप्रं ॥ वैसवकुलरुसं
तश्च ॥ केसलजी ॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ॥ २३॥